CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
prezentate la 29 iunie 2017 [1]

Cauza C-295/16

Europamur Alimentación SA
împotriva
Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia

[cerere de decizie preliminară formulată de Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 4 de Murcia (Tribunalul Provincial de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia, Spania)]

„Trimitere preliminară – Protecția consumatorilor – Directiva 2005/29/CE – Practici comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori – Vânzări ale unui comerciant angro către comercianți cu amănuntul – Competența Curții – Legislație națională care interzice în mod general vânzările în pierdere – Excepții întemeiate pe criterii care nu sunt prevăzute de Directiva 2005/29/CE”

I. Introducere

1. Cererea de decizie preliminară formulată de Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia (Tribunalul Provincial de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia, Spania) privește interpretarea Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) [2].

2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu privind sancțiunea administrativă aplicată unui comerciant angro ca urmare a încălcării interdicției de a vinde în pierdere care este prevăzută, cu excepția a două situații specifice, de legislația spaniolă privind comerțul cu amănuntul.

3. Întrucât practica comercială care face obiectul prezentului litigiu nu vizează în mod direct consumatorii, ci un comerciant angro și comercianți cu amănuntul, și întrucât aceasta nu intră, prin urmare, în domeniul de aplicare al Directivei 2005/29, va trebui examinat în special dacă Curtea poate totuși să se pronunțe cu privire la întrebările preliminare.

4. În cazul în care Curtea s-ar declara competentă, după cum preconizăm, considerăm că răspunsul la întrebările adresate decurge în mod clar din jurisprudența sa, potrivit căreia Directiva 2005/29 se opune reglementărilor statelor membre care interzic în mod general practicile comerciale neloiale, precum vânzările în pierdere, chiar dacă excepții sunt prevăzute de aceste reglementări, în măsura în care ele nu respectă condițiile de interzicere definite de directiva menționată.

1 Limba originală: franceza.

2 JO 2005, L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

5. Considerentele (6), (8) și (17) ale Directivei 2005/29 au următorul cuprins:

„(6) […] prezenta directivă are ca obiectiv apropierea legislațiilor statelor membre privind practicile comerciale neloiale, inclusiv publicitatea neloială, care dăunează direct intereselor economice ale consumatorilor și, prin urmare, dăunează indirect intereselor economice ale concurenților legitimi. […] Prezenta directivă nu reglementează și nu aduce atingere legislațiilor interne privind practicile comerciale neloiale care dăunează doar intereselor economice ale concurenților sau care au legătură cu o tranzacție între comercianți; pentru a ține seama pe deplin de principiul subsidiarității, statele membre vor păstra, dacă doresc acest lucru, posibilitatea de a reglementa astfel de practici, în conformitate cu dispozițiile legislației comunitare. […]

[…]

(8) Prezenta directivă protejează în mod direct interesele economice ale consumatorilor împotriva practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori. Astfel, directiva protejează în mod indirect și întreprinderile legitime împotriva concurenților care nu respectă regulile stabilite de aceasta, oferind astfel garanția unei concurențe loiale în domeniile pe care le coordonează. […]

[…]

(17) Este recomandabil ca practicile comerciale neloiale în toate situațiile să fie identificate pentru a asigura o securitate juridică mai mare. În consecință, anexa I cuprinde lista completă a tuturor practicilor de acest fel. Acestea sunt singurele practici comerciale care pot fi considerate neloiale fără o evaluare de la caz la caz în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9. Lista poate fi modificată numai prin revizuirea directivei.”

6. Potrivit articolului 1, obiectivul acestei directive este „de a contribui la buna funcționare a pieței interne și de a realiza un nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind practicile comerciale neloiale care aduc atingere intereselor economice ale consumatorilor”.

7. Articolul 2 litera (d) din Directiva 2005/29 definește „practicile întreprinderilor față de consumatori”, în sensul acesteia, ca fiind „orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori”.

8. Articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată prevede că aceasta „se aplică practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori definite la articolul 5 înainte, în timpul și după o tranzacție comercială în legătură cu un produs”.

9. Articolul 4 din directivă, intitulat „Piața internă”, prevede că „[s]tatele membre nu limitează libertatea de a presta servicii, nici nu limitează libera circulație a mărfurilor din motive care se încadrează în domeniul în care prezenta directivă vizează apropierea dispozițiilor în vigoare”.

10. Articolul 5 din Directiva 2005/29, intitulat „Interzicerea practicilor comerciale neloiale”, are următorul cuprins:

„(1) Se interzic practicile comerciale neloiale.

(2) O practică comercială este neloială în cazul în care:

(a) este contrară cerințelor diligenței profesionale

și

(b) denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic, cu privire la un produs, al consumatorului mediu la care ajunge [a se citi „pe care îl afectează”] sau căruia îi este adresat[ă] sau al membrului mediu al unui grup în cazul în care o practică comercială este orientată către un grup particular de consumatori.

[…]

(4) Sunt neloiale în special practicile comerciale care:

(a) sunt înșelătoare în sensul articolelor 6 și 7

sau

(b) sunt agresive în sensul articolelor 8 și 9.

(5) Anexa I conține lista practicilor comerciale considerate neloiale în orice situație. Lista unică se aplică în toate statele membre și poate fi modificată numai prin revizuirea prezentei directive.”

B. Dreptul spaniol

1. Legislația privind comerțul cu amănuntul

11. Conform expunerii de motive a Ley 7/1996 de Ordenación del Comercio Minorista (Legea 7/1996 de reglementare a comerțului cu amănuntul), din 15 ianuarie 1996 [3] (denumită în continuare „LOCM”), această lege urmărește în special „să corecteze dezechilibrele dintre întreprinderile comerciale mari și cele mici și, mai ales, să mențină o concurență liberă și loială. Este superfluu să se insiste asupra faptului că efectele imediate și concrete ale unui mediu concurențial liber și loial se vor materializa într-o ameliorare continuă a prețurilor și a calității, precum și a celorlalte caracteristici ale ofertei și ale serviciilor destinate publicului, ceea ce reprezintă în definitiv cel mai eficient mod de a acționa în beneficiul consumatorilor”.

12. Articolul 14 din LOCM, intitulat „Interzicerea vânzării în pierdere”, prevede la alineatele 1 și 2 după cum urmează:

„1. Fără a aduce atingere prevederilor articolului anterior [care privește principiul libertății stabilirii prețurilor], se interzice oferirea și efectuarea de vânzări în pierdere, în afara situațiilor prevăzute în capitolele IV [privind vânzările de soldare] și V [privind vânzările de lichidare] din titlul II din prezenta lege, cu excepția cazului în care scopul acestor vânzări în pierdere este alinierea prețurilor la cele ale unuia sau ale mai multor concurenți care îi pot afecta în mod semnificativ vânzările sau este vorba despre articole perisabile aflate aproape de expirarea termenului de valabilitate.

În orice caz, dispozițiile Legii privind concurența neloială se aplică în mod corespunzător.

3 BOE nr. 15 din 17 ianuarie 1996, p. 1243.

2. În sensul celor arătate la alineatul anterior, se consideră că există vânzare în pierdere atunci când prețul de vânzare al unui produs este mai mic decât prețul său de achiziție conform facturii, după deducerea proporțională a reducerilor menționate pe factură, sau decât prețul său de înlocuire în cazul în care acesta este mai mic ori decât costul efectiv de producție în cazul în care produsul a fost fabricat chiar de comerciant, majorate cu cotele taxelor indirecte aplicate operațiunii."

13. Această interdicție de vânzare în pierdere se aplică și „entităților care desfășoară comerțul cu ridicata, indiferent de natura lor juridică", în temeiul celei de a șasea dispoziții suplimentare din LOCM, care a fost introdusă în legea menționată în 1999 [4].

14. LOCM a fost pusă în aplicare de comunitatea autonomă a regiunii Murcia prin intermediul unei legi regionale adoptate în 2006 [5]. Articolul 54 din aceasta prevede că contravențiile grave se sancționează cu amendă de la 3 001 la 15 000 de euro. Pentru stabilirea existenței unei „contravenții grave", legea respectivă face trimitere la LOCM, al cărei articol 65 alineatul 1 litera c) califică astfel vânzările în pierdere. Facturile care trebuie luate în considerare la stabilirea cuantumului amenzii sunt prevăzute la articolul 55 din legea regională, care menționează în special gravitatea prejudiciului cauzat „intereselor consumatorilor".

2. Legislația privind concurența neloială

15. Preambulul Ley 3/1991 de Competencia Desleal (Legea 3/1991 privind concurența neloială), din 10 ianuarie 1991 [6] (denumită în continuare „LCD"), prevede următoarele:

„[…] [Prezenta] lege răspunde necesității de a adapta ordinea concurențială la valorile care au stat la baza constituției noastre economice. Constituția spaniolă din 1978 face ca sistemul nostru economic să graviteze în jurul principiului libertății de a desfășura o activitate comercială și, în consecință, în plan instituțional, în jurul principiului liberei concurențe. Din acestea rezultă pentru legiuitorul ordinar obligația de a stabili mecanismele specifice care să împiedice încălcarea acestui principiu prin practici neloiale, susceptibile să perturbe funcționarea pieței pe baze concurențiale.

Această cerință constituțională este completată și întărită de cea derivată din principiul protecției consumatorului, în calitatea sa de parte defavorizată în raporturile tipice de pe piață, principiu garantat la articolul 51 din textul constituțional.

Acest nou aspect al problemei, în general necunoscut în dreptul nostru tradițional privind concurența neloială, a constituit un stimul suplimentar de maximă importanță pentru elaborarea noii legislații. […]"

16. Articolul 17 din LCD, intitulat „Vânzarea în pierdere", prevede:

„1. Sub rezerva unor dispoziții legislative și administrative contrare, stabilirea prețurilor este liberă.

2. Cu toate acestea, vânzarea realizată sub cost sau sub prețul de achiziție se consideră neloială în următoarele situații:

a) atunci când este susceptibilă să inducă în eroare consumatorii cu privire la nivelul prețurilor altor produse sau servicii ale aceleiași entități;

4 Dispoziție adăugată în LOCM prin articolul 56 alineatul 1 punctul 8 din Ley 55/1999 de Medidas fiscales, administrativas y del orden social (Legea 55/1999 de stabilire a unor măsuri fiscale, administrative și de ordin social), din 29 decembrie 1999 (BOE nr. 312 din 30 decembrie 1999, p. 46095), denumită în continuare „Legea 55/1999".

5 Ley 11/2006 Sobre régimen del comercio minorista de la región de Murcia (Legea 11/2006 privind regimul comerțului cu amănuntul în Regiunea Murcia), din 22 decembrie 2006 (BORM nr. 2 din 3 ianuarie 2007, p. 141), denumită în continuare „Legea regională 11/2006".

6 BOE nr. 10 din 11 ianuarie 1991, p. 959.

b) atunci când are ca efect discreditarea imaginii unui produs sau a unei entități terțe;

c) atunci când face parte dintr-o strategie concepută pentru a elimina un concurent sau un grup de concurenți de pe piață."

3. Legea 29/2009

17. Directiva 2005/29 a fost transpusă în dreptul spaniol prin Ley 29/2009 por la que se modifica el régimen legal de la competencia desleal y de la publicidad para la mejora de la protección de los consumidores y usuarios (Legea 29/2009 de modificare a regimului juridic al concurenței neloiale și al publicității pentru ameliorarea protecției consumatorilor și a utilizatorilor), din 30 decembrie 2009[7] (denumită în continuare „Legea 29/2009").

18. Această lege a modificat, printre alte instrumente, LOCM și LCD. Dispozițiile menționate mai sus ale acestora din urmă[8] au rămas neschimbate.

19. Instanța de trimitere arată că Legea 29/2009 a adăugat un alineat 3 la articolul 18 din LOCM, potrivit căruia promovarea comerțului „se consideră neloială dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 5 din [LCD]"[9].

20. Instanța de trimitere subliniază de asemenea că Legea 29/2009 a modificat articolul 4 din LCD, astfel încât acesta precizează criteriile pentru calificarea unei practici comerciale drept „neloiale", astfel cum sunt definite la articolul 5 din Directiva 2005/29. Ea adaugă că noua redactare a articolelor 5 și 7 din LCD reproduce textul articolului 6 (intitulat „Acțiuni înșelătoare") și, respectiv, pe cel al articolului 7 (intitulat „Omisiuni înșelătoare") din această directivă[10].

III. Litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

21. Europamur Alimentación SA (denumită în continuare „Europamur") este o societate de comerț cu ridicata care vinde articole de uz casnic și produse alimentare către supermarketuri și magazine de cartier. Europamur, fiind integrată într-un organism central de achiziție, poate oferi clienților săi, reprezentați de micii comercianți, produse la un preț competitiv, cu care aceștia să poată să facă față concurenței din partea marilor centre comerciale și a marilor lanțuri de distribuție.

22. Prin decizia din 23 februarie 2015, Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (Direcția Generală de Comerț și de Protecție a Consumatorilor din cadrul Comunității Autonome a Regiunii Murcia, Spania), denumită anterior „Dirección General de Consumo, Comercio y Artesanía de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia" (Direcția Generală de Consum, de Comerț și de Artizanat din cadrul Comunității Autonome a Regiunii Murcia, denumită în continuare „administrația regională"), a aplicat o amendă în cuantum de 3 001 euro societății Europamur pentru încălcarea interdicției care rezultă din articolul 14 din LOCM, prin vânzarea în pierdere a anumitor produse pe care le comercializează.

7 BOE nr. 315 din 31 decembrie 2009, p. 112039.

8 A se vedea punctele 11-16 din prezentele concluzii.

9 A se vedea articolul 4 din Legea 29/2009. Observăm că acesta face de asemenea o trimitere la dispozițiile din LCD la articolul 22 (privind vânzarea la mai multe niveluri), la articolul 23 (privind interzicerea vânzărilor în sistem piramidal) și la articolul 32 (privind vânzările cu cadou sau bonificație) din LOCM, astfel cum au fost modificate.

10 A se vedea articolul 1 din Legea 29/2009.

23. Administrația regională a motivat această decizie în special prin diverse considerații referitoare la protecția consumatorilor [11]. În plus, atunci când a stabilit cuantumul amenzii, administrația regională a luat în considerare criteriul „prejudicierii grave cauzate intereselor consumatorilor” enunțat la articolul 55 din Legea regională 11/2006. Ea nu a precizat, în schimb, în ce măsură comportamentul Europamur a afectat *in concreto* interesele consumatorilor, dat fiind că, potrivit interpretării predominante a articolului 14 din LOCM, vânzarea în pierdere ar fi susceptibilă prin ea însăși să cauzeze un prejudiciu consumatorilor și utilizatorilor.

24. Europamur a formulat o acțiune împotriva deciziei menționate invocând, printre alte motive, că era necesar ca micii comercianți să își poată alinia prețurile la cele ale concurenților lor, că regimul probatoriu care rezultă din articolul 17 din LCD ar fi trebuit să fie respectat în privința sa și că comportamentul sancționat nu cauza niciun prejudiciu consumatorilor. Ea a susținut de asemenea că amenda aplicată este contrară dreptului Uniunii, deoarece Directiva 2005/29 ar fi fost transpusă în mod necorespunzător în ordinea juridică internă prin Legea 29/2009, întrucât legea menționată nu a modificat redactarea articolului 14 din LOCM.

25. În apărare, administrația regională a susținut mai ales că regimul de sancționare impus prin LOCM, prevăzut în mod special pentru apărarea intereselor consumatorilor, este independent de LCD, care vizează mai degrabă relațiile între operatorii economici, astfel încât interdicția prevăzută la articolul 14 din LOCM ar putea să se aplice fără a fi necesară existența împrejurărilor prevăzute la articolul 17 din LCD. Aceasta a adăugat că nu există niciun conflict între legislația națională și legislația Uniunii.

26. În acest context, prin decizia din 27 aprilie 2016, primită de Curte la 25 mai 2016, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia (Tribunalul Provincial de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Directiva [2005/29] trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale precum articolul 14 din [LOCM], care are un caracter mai restrictiv decât directiva în cauză, dat fiind că interzice în mod automat vânzarea în pierdere – inclusiv comercianților angro – prin considerarea acestei practici drept contravenție și sancționarea acesteia, ținând seama de faptul că legea spaniolă urmărește, pe lângă reglementarea pieței, și protecția intereselor consumatorilor?

2) Directiva [2005/29] trebuie interpretată în sensul că se opune articolului 14 din [LOCM], inclusiv dacă această dispoziție permite înlăturarea interdicției generale de vânzare în pierdere în situațiile în care (i) contravenientul demonstrează că vânzarea în pierdere avea ca scop alinierea prețurilor sale la cele ale unuia sau ale mai multor concurenți care îi pot afecta semnificativ vânzările sau (ii) este vorba despre articole perisabile ajunse aproape de expirarea termenelor de valabilitate?”

27. Observații scrise au fost prezentate de Europamur și de Comisia Europeană. În ședința din 6 aprilie 2017, Europamur, guvernul spaniol și Comisia au prezentat observații orale.

11 Astfel, această administrație a arătat că reducerile „nu trebuie să aducă atingere formării corecte a consimțământului în detrimentul consumatorilor și utilizatorilor în ceea ce privește nivelul corect al prețurilor unui anumit comerciant sau ale unei anumite societăți” și subliniază de asemenea „importanța socială a încălcării, care afectează toți comercianții și consumatorii din regiunea Murcia […] având în vedere că scopurile economice urmărite de contravenient […], printre care crearea unor oferte care să acționeze ca momeală pentru produse similare celor din prezenta cauză, cu scopul de a atrage consumatorii să cumpere produse sau servicii ale întreprinderii în cauză, precum și intenția ascunsă de a descuraja sau de a elimina concurenții”.

IV. Analiză

A. Cu privire la conținutul reglementării naționale în discuție în litigiul principal

28. În motivarea deciziei sale de trimitere, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia (Tribunalul Provincial de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia) arată că LOCM urmărește să protejeze consumatorii, inclusiv atunci când, precum în litigiul principal, vânzările au loc între un comerciant angro și mici comercianți, întrucât operațiunile de acest fel între comercianți produc consecințe pentru consumatori. Astfel, cumpărând de la micii comercianți, consumatorul ar beneficia de regruparea comenzilor realizată prin intermediul comerciantului angro, fără de care comerciantul cu amănuntul nu ar fi competitiv în raport cu marile lanțuri de magazine și centre comerciale care dispun de o putere de cumpărare net superioară.

29. Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia (Tribunalul Provincial de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia) nu indică motivele exacte pentru care articolul 14 din LOCM, care interzice vânzarea în pierdere, a fost aplicat și în cazul entităților care desfășoară activități de comerț cu ridicata, în temeiul celei de a șasea dispoziții suplimentare introduse în LOCM prin Legea 55/1999, și, din câte cunoaștem, expunerea de motive a acesteia din urmă nu oferă nicio informație în această privință. Decizia de trimitere menționează doar că „protecția consumatorului urmărită de [LOCM] este justificată în măsura în care vânzarea în pierdere realizată de către comerciantul angro afectează consumatorul și îi influențează comportamentul cu privire la produsul sau la bunul de consum respectiv”.

30. Instanța precizează că articolul 14 din LOCM interzice vânzarea în pierdere ca atare, fără a impune ca administrația care a aplicat amenda să dovedească că practica contravenientului a afectat interesele consumatorilor în sensul articolului 5 din Directiva 2005/29, dar că dispoziția națională menționată autorizează totuși persoana interesată să își justifice acțiunile prin două motive specifice, și anume fie obiectivul de a-și alinia prețurile la cele ale concurenților care îi afectează semnificativ vânzările, fie natura perisabilă a produselor vândute în pierdere.

31. Reclamanta din litigiul principal susține că o astfel de inversare a sarcinii probei, din care rezultă că revine presupusului contravenient sarcina să demonstreze caracterul loial al acțiunilor reproșate, nu este conformă cu Directiva 2005/29, dat fiind că vânzarea în pierdere nu figurează în lista practicilor comerciale considerate neloiale în orice situație care este inclusă în anexa I la această directivă.

32. În această privință, instanța de trimitere subliniază că, și în situația în care comerciantul în cauză ar demonstra că vânzarea în pierdere respectivă nu îndeplinește niciunul dintre criteriile caracterului neloial al unei practici comerciale prevăzute de Directiva 2005/29 [12], vânzarea în discuție ar fi totuși considerată în continuare interzisă prin articolul 14 din LOCM și ar fi, prin urmare, sancționată, cu excepția cazului în care comerciantul ar putea stabili existența unuia dintre cele două motive de justificare prevăzute la acest din urmă articol.

33. În sfârșit, instanța menționată arată că articolul 14 din LOCM, care nu a fost modificat cu ocazia transpunerii Directivei 2005/29, „păstrează o trimitere ambiguă la faptul că, «[î]n orice caz, dispozițiile [LCD] se aplică în mod corespunzător»”, în pofida faptului că regimul care interzice vânzările în pierdere, prevăzut la articolul 17 din LCD, se opune celui care rezultă din LOCM [13].

12 Mai exact, lipsa diligenței profesionale, denaturarea comportamentului consumatorilor și practicile înșelătoare sau agresive, conform articolului 5 alineatele (1) și (4) din această directivă.

13 Instanța de trimitere arată că, în temeiul articolului 17 din LCD, nu toate vânzările în pierdere sunt considerate a fi neloiale, astfel cum prevede articolul 14 din LOCM, ci doar acele vânzări în pierdere care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 17 menționat (și anume inducerea în eroare a consumatorilor, discreditarea imaginii unui produs sau a unei entități terțe sau eliminarea concurenților), și că, prin urmare, este necesar să se demonstreze caracterul neloial al unei astfel de vânzări pentru a o putea sancționa.

B. Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

34. Având în vedere atât cadrul factual, cât și cadrul normativ al litigiului principal, guvernul spaniol și Comisia au prezentat obiecții cu privire la aplicabilitatea Directivei 2005/29 într-un astfel de context.

35. Precizăm, de la bun început, că această cerere de decizie preliminară, care prezintă un aspect inedit legat de o combinație particulară de norme naționale [14], este, în opinia noastră, admisibilă, având în vedere informațiile furnizate de instanța de trimitere, din care rezultă că interpretarea solicitată îi va fi necesară pentru a soluționa acest litigiu, chiar dacă acesta vizează vânzări în pierdere între comercianți, care nu intră, prin urmare, în domeniul de aplicare al acestei directive, ținând seama de faptul că, în temeiul dispozițiilor relevante din dreptul spaniol, o astfel de situație este asimilată vânzărilor între un comerciant și un consumator, care intră în domeniul de aplicare menționat.

36. În această privință, observăm, *în primul rând*, că este cert că Curtea a statuat în mod repetat că acțiunile de *vânzare în pierdere*, precum cele în discuție în litigiul principal, constituie „practici comerciale” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29 și sunt, în consecință, supuse prevederilor acesteia [15].

37. *În al doilea rând*, în pofida opiniei contrare a guvernului spaniol exprimate în ședință, considerăm că dispozițiile naționale aplicabile litigiului principal și în special articolul 14 din LOCM, par a avea drept finalitate *protecția consumatorilor*, astfel încât aceste dispoziții sunt susceptibile să intre în domeniul de aplicare al Directivei 2005/29, conform jurisprudenței Curții în materie [16].

38. Astfel, după cum indică instanța de trimitere, reiese din expunerea de motive a LOCM că această lege urmărește explicit, printre alte obiective, să asigure protecția consumatorilor [17]. Jurisprudența majoritară spaniolă pare să confirme acest scop în ceea ce privește mai ales articolul 14 din LOCM, privind interzicerea vânzărilor în pierdere, care este vizat în întrebările preliminare [18]. În plus, decizia administrativă care face obiectul litigiului principal a fost în mod expres întemeiată pe această finalitate [19].

39. Chiar presupunând că, după cum a susținut guvernul spaniol în ședință, protecția consumatorilor nu a constituit scopul principal urmărit de legiuitorul spaniol atunci când a adoptat LOCM, o astfel de considerație este, în opinia noastră, lipsită de relevanță pentru a stabili dacă o dispoziție națională intră sau nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2005/29. Curtea a statuat de altfel că, din moment ce acest instrument efectuează o armonizare completă a normelor privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori, un guvern nu poate afirma în mod valabil

14 Astfel, prezenta cauză ridică o problemă de drept nouă privind admisibilitatea cererii, întrucât este vorba despre stabilirea aspectului dacă Curtea trebuie să răspundă la întrebarea dacă dreptul Uniunii se opune unei dispoziții naționale (și anume, articolul 14 din LOCM) care intră în mod cert în domeniul de aplicare al Directivei 2005/29, dar care, prin intermediul unei alte dispoziții naționale (și anume a șasea dispoziție suplimentară din LOCM), este aplicabilă într-un caz care nu intră în domeniul de aplicare al directivei menționate. În această privință, a se vedea punctele 41 și urm. din prezentele concluzii.

15 A se vedea Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154, punctele 20-22 și jurisprudența citată), în care se arată că astfel de vânzări, care „au drept obiectiv atragerea consumatorilor în spațiile comerciale ale unui comerciant și incitarea consumatorilor respectivi să facă cumpărături”, „se înscriu în mod clar în cadrul strategiei comerciale a unui operator și urmăresc în mod direct promovarea și derularea vânzărilor acestuia”. În Hotărârea din 4 mai 2017, Vanderborght (C-339/15, EU:C:2017:335, punctul 23), Curtea a amintit că o „formulare deosebit de largă” este utilizată la articolul 2 litera (d) pentru a defini noțiunea „practică comercială”.

16 A se vedea în special Hotărârea din 17 ianuarie 2013, Köck (C-206/11, EU:C:2013:14, punctele 28-33), precum și Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154, punctul 17), și Ordonanța din 8 septembrie 2015, Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560, punctul 29).

17 După ce a citat un extras din respectiva expunere de motive, instanța de trimitere arată că „LOCM are în special ca *scop vădit* protecția consumatorului” (sublinierea noastră) și reiterează această analiză la sfârșitul primei întrebări preliminare. A se vedea de asemenea punctele 11 și 28 din prezentele concluzii.

18 Potrivit deciziei de trimitere, o luare de poziție cvasiunanimă a Tribunales Superiores de Justicia (Curțile Superioare de Justiție) din cadrul comunităților autonome spaniole indică faptul că, „în vederea asigurării unei protecții mai eficace a consumatorilor și a clienților în domeniul său de aplicare material propriu, [LOCM, în special articolul 14 din aceasta] este mult mai restrictivă decât [LCD, în special articolul 17 din aceasta,] în ceea ce privește practica vânzării în pierdere”.

19 A se vedea punctul 23 și nota de subsol 11 din prezentele concluzii.

că dispoziția națională nu intră în domeniul de aplicare al directivei întrucât urmărește în principal alte obiective decât protecția consumatorilor [20]. Ea a admis de asemenea că o legislație națională poate avea efecte asupra relațiilor dintre operatorii economici, având în același timp ca obiectiv protecția consumatorilor, și poate intra astfel sub incidența Directivei 2005/29 [21]. Această situație se regăsește și în prezenta cauză.

40. În orice caz îi revine instanței de trimitere, iar nu Curții, sarcina să determine conținutul și scopurile dispozițiilor din dreptul național aplicabile litigiului principal [22], astfel încât Curtea este ținută de punctul de vedere exprimat în această privință de instanțele naționale, iar nu de observațiile prezentate în fața sa [23].

41. Totuși, *în al treilea rând*, considerăm că cele precizate mai sus nu sunt suficiente pentru ca Curtea să se poată declara competentă să răspundă la întrebările adresate în prezenta cauză [24], ținând seama de faptul că practica comercială în discuție în litigiul principal prezintă particularitatea de a nu viza în mod direct vânzările către consumatori, ci *vânzările între un comerciant angro și comercianți cu amănuntul*, care revând ei înșiși produsele către consumatori.

42. Or, la fel ca guvernul spaniol și Comisia, constatăm că domeniul de aplicare al Directivei 2005/29 este limitat la practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor care dăunează direct intereselor economice ale consumatorilor, după cum indică atât titlul acestei directive, cât și mai multe dintre dispozițiile sale [25]. Prin urmare, directiva nu este aplicabilă ca atare practicilor comerciale neloiale care dăunează „doar” intereselor economice ale concurenților sau care, la fel ca în prezentul litigiu principal, au legătură cu o tranzacție între comercianți [26].

43. Cu toate acestea, conform unei jurisprudențe constante, Curtea se poate declara competentă să răspundă la întrebările preliminare care îi sunt adresate chiar și atunci când dispozițiile dreptului Uniunii a căror interpretare se solicită nu se aplică situației de fapt din litigiul principal, dacă aplicabilitatea respectivelor dispoziții a fost determinată în mod direct și necondiționat de dreptul național. Astfel, în cazul în care o legislație națională se conformează, pentru soluționarea unor situații care nu intră în domeniul de aplicare al actului Uniunii în cauză, soluțiilor reținute de actul menționat, există un interes cert al Uniunii ca, pentru evitarea unor viitoare divergențe de interpretare, dispozițiile preluate din acel act să primească o interpretare uniformă. În consecință, Curtea este chemată să verifice dacă există indicații suficient de precise pentru a se putea stabili această trimitere la dreptul Uniunii, având în vedere informațiile furnizate în această privință de cererea de decizie preliminară [27].

20 A se vedea Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, EU:C:2010:660, punctele 25-28), cu privire la afirmațiile guvernului austriac, potrivit cărora dispoziția națională în discuție în litigiul principal urmărea în principal obiective legate de menținerea pluralismului mass-mediei.

21 A se vedea Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154, punctul 18). În acest sens a se vedea de asemenea considerentul (8) al Directivei 2005/29, potrivit căruia directiva protejează în mod indirect și întreprinderile legitime împotriva concurenților care nu respectă regulile stabilite de acest instrument.

22 Astfel, în cadrul unei trimiteri preliminare, nu este de competența Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea dreptului intern al unui stat membru, nici să statueze dacă interpretarea dată de instanța de trimitere este corectă (în special Ordonanța din 30 iunie 2011, Wamo, C-288/10, EU:C:2011:443, punctele 26 și urm., Hotărârea din 13 iunie 2013, Kostov, C-62/12, EU:C:2013:391, punctele 24 și 25, Hotărârea din 21 septembrie 2016, Etablissements Fr. Colruyt, C-221/15, EU:C:2016:704, punctul 15, precum și Hotărârea din 4 mai 2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, punctul 34).

23 A se vedea în special Hotărârea din 8 iunie 2016, Hünnebeck (C-479/14, EU:C:2016:412, punctul 36), precum și Hotărârea din 21 iunie 2016, New Valmar (C-15/15, EU:C:2016:464, punctul 25).

24 A se vedea prin analogie Hotărârea din 17 octombrie 2013, RLvS (C-391/12, EU:C:2013:669, punctele 34 și 35).

25 A se vedea în special considerentele (6)-(8), articolul 1, articolul 2 litera (d) și articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2005/29.

26 A se vedea în special Concluziile avocatului general Trstenjak prezentate în cauza Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, EU:C:2010:161, punctele 43 și urm.), Ordonanța din 30 iunie 2011, Wamo (C-288/10, EU:C:2011:443, punctul 22), Hotărârea din 17 ianuarie 2013, Köck (C-206/11, EU:C:2013:14, punctul 30), precum și Ordonanța din 8 septembrie 2015, Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560, punctul 26).

27 A se vedea în special Hotărârea din 18 octombrie 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, punctul 45 și urm.), Hotărârea din 7 noiembrie 2013, Romeo (C-313/12, EU:C:2013:718, punctul 21 și urm.), Ordonanța din 12 mai 2016, Sahyouni (C-281/15, EU:C:2016:343, punctul 27 și urm.), precum și Hotărârea din 15 noiembrie 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, punctul 53 și urm.).

44. Din jurisprudența Curții reiese de asemenea că, în pofida faptului că legislația de transpunere a unei directive în dreptul național nu a preluat textual dispozițiile dreptului Uniunii care fac obiectul întrebărilor preliminare, Curtea poate fi competentă să se pronunțe cu titlu preliminar în cazul în care decizia de trimitere admite că orice interpretare dată de Curte acestor dispoziții ar fi obligatorie pentru soluționarea litigiului principal de către instanța de trimitere [28].

45. În prezenta cauză, considerăm că există un interes real ca Curtea să interpreteze dispozițiile Directivei 2005/29, ținând seama de faptul că reiese din indicațiile suficient de precise furnizate de instanța de trimitere că aplicabilitatea dispozițiilor directivei menționate a fost determinată – deși într-un mod eronat, în opinia noastră [29] – de dreptul național în privința unor situații, precum cele în cauză în litigiul principal, care nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive [30].

46. Desigur, rezultă din ordonanța de trimitere că dispozițiile naționale aplicate de decizia atacată în litigiul principal – și anume articolul 14 din LOCM, care interzice vânzarea în pierdere în cadrul comerțului cu amănuntul, și a șasea dispoziție suplimentară din LOCM, care extinde această interdicție la comercianții angro – nu au fost modificate, fără motive clare, prin Legea 29/2009 de transpunere a Directivei 2005/29 în ordinea juridică spaniolă [31].

47. Totuși, alte dispoziții din LOCM au fost modificate prin Legea 29/2009, deducându-se că legiuitorul național a decis în mod conștient să păstreze modul de redactare a articolului 14 și a celei de a șasea dispoziții suplimentare cu ocazia transpunerii respective, foarte probabil pentru că a considerat că acestea din urmă erau conforme cu Directiva 2005/29. În opinia noastră, opțiunea de a păstra dispoziții naționale constituie un act de transpunere a unei directive la fel ca modificările substanțiale, precum reformularea sau eliminarea unor dispoziții ale dreptului intern.

48. În plus, observăm că sancțiunea contestată s-a întemeiat pe articolul 14 din LOCM, menționat în mod expres în întrebările preliminare, și că, dacă litigiul principal ar fi privit vânzările nu între un comerciant angro și comercianți cu amănuntul, ci direct vânzările între un comerciant și consumatori, nu ar fi existat nicio îndoială că Curtea ar fi fost competentă să răspundă la aceste întrebări. Extinderea domeniului de aplicare al articolului 14 la vânzările între comercianți, în temeiul celei de a șasea dispoziții suplimentare din LOCM, este unicul motiv pentru care există o incertitudine în prezenta cauză. Or, din decizia de trimitere reiese că implicațiile interpretării Directivei 2005/29 solicitate în prezenta cauză sunt, din punct de vedere juridic, aceleași în ambele situații, întrucât dacă Curtea ar considera că directiva menționată se opune unor norme naționale precum cele prevăzute la articolul 14 din LOCM, acest lucru ar avea drept consecință directă faptul că decizia atacată și, prin urmare, amenda aplicată nu sunt bine întemeiate în temeiul dreptului spaniol.

28 A se vedea în acest sens Hotărârea din 7 ianuarie 2003, BIAO (C-306/99, EU:C:2003:3, punctul 90 și urm.).

29 A se vedea punctul 53 și urm. din prezentele concluzii.

30 În schimb, în ședință, Comisia a arătat că nu a identificat indicații suficient de precise pentru a considera că legiuitorul spaniol ar fi avut intenția de a extinde regimul de protecție prevăzut de Directiva 2005/29 la tranzacțiile dintre comercianți.

31 Motivele pentru lipsa reformării respectivelor dispoziții nu reies din decizia de trimitere și, în opinia noastră, preambulul Legii 29/2009 nu conține considerații privind în special regimul juridic al vânzărilor în pierdere. În observațiile sale orale, guvernul spaniol a afirmat, fără a indica o sursă pertinentă, că acest lucru s-ar explica prin faptul că legiuitorul ar fi considerat că articolul 14 din LOCM nu intră sub incidența protecției consumatorilor, astfel încât nu a modificat acest articol la transpunerea Directivei 2005/29.

49. Pe de altă parte, instanța de trimitere subliniază că articolul 14 din LOCM conține la alineatul 1 al doilea paragraf o trimitere expresă la dispozițiile LCD [32], la fel ca în special articolul 18 alineatul 3 din LOCM, astfel cum a fost modificat prin Legea 29/2009 [33]. Or, această din urmă lege a reformulat mai multe articole din LCD, în special pentru a include în aceasta criteriile de calificare a unei practici comerciale drept „neloială” în sensul Directivei 2005/29 [34], iar reclamanta din litigiul principal susține tocmai că aceste criterii ar fi trebuit să fie respectate de administrația regională competentă [35].

50. În acest context specific, instanța de trimitere consideră că „[în speță, se ridică] problema de a ști dacă Directiva 2005/29 [trebuie interpretată în sensul că] se opune unei interpretări a articolului 14 din LOCM[, dominantă în jurisprudența spaniolă,] în temeiul căreia vânzarea în pierdere în sine este interzisă și poate fi sancționată, fără a fi necesar să se constate existența concretă a omisiunilor înșelătoare sau a practicilor comerciale agresive sau în general neloiale”, în condițiile în care „Directiva [2005/29] nu include vânzarea în pierdere printre practicile comerciale considerate neloiale în orice situație” [36].

51. Prin urmare, în opinia noastră, este necesar ca dispozițiile Directivei 2005/29 care, cel puțin parțial, au fost preluate în normele pertinente ale dreptului spaniol să primească o interpretare uniformă din partea Curții pentru a evita riscul unor interpretări divergente în această privință și având în vedere că răspunsul la întrebările adresate este determinant pentru soluționarea litigiului principal.

52. Având în vedere ansamblul acestor elemente, apreciem că cererea de decizie preliminară este admisibilă și că Curtea trebuie să se declare competentă să răspundă la întrebările care i-au fost adresate în prezenta cauză.

C. Cu privire la admisibilitatea unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal din perspectiva Directivei 2005/29

53. Prin intermediul celor două întrebări preliminare formulate, care, în opinia noastră, trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Directiva 2005/29 se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care interzice în mod general vânzările în pierdere, inclusiv tranzacțiile dintre comercianții angro și comercianții cu amănuntul, în afara situațiilor în care fie contravenientul demonstrează că vânzarea în pierdere are drept finalitate alinierea prețurilor sale la cele ale unuia sau ale mai multor concurenți care îi pot afecta semnificativ vânzările, fie produsele în cauză sunt articole perisabile ajunse aproape de expirarea termenului de valabilitate.

54. În această privință, observațiile noastre vor fi relativ succinte, întrucât, în opinia noastră, rezultă în mod clar din jurisprudența Curții în materie că este necesar să se răspundă afirmativ la întrebările adresate.

32 Trebuie remarcat că, având în vedere preambulul său, LCD are de asemenea drept finalitate protecția consumatorilor (a se vedea punctul 15 din prezentele concluzii).

33 A se vedea punctul 19 și nota de subsol 9, precum și punctul 33 din prezentele concluzii.

34 A se vedea punctul 20 din prezentele concluzii.

35 În ședință, Europamur a susținut că, potrivit preambulului Legii 29/2009, aceasta avea drept scop să unifice regimurile juridice aplicabile în materie de practici comerciale neloiale, indiferent de destinatarul – comerciant sau consumator – al bunului în cauză, și că, prin urmare, era necesar să se coroboreze dispozițiile LOCM cu cele ale LCD.

36 A se vedea de asemenea punctul 32 din prezentele concluzii.

55. Astfel, Curtea a statuat deja că Directiva 2005/29 trebuie interpretată în sensul că se opune oricărei dispoziții naționale care interzice în mod general oferirea spre vânzare sau vânzarea de bunuri în pierdere, fără a fi necesar să se stabilească, în raport cu situația de fapt din fiecare speță, dacă operațiunea comercială în discuție prezintă un caracter „neloial” în lumina criteriilor enunțate la articolele 5-9 din această directivă și fără a recunoaște instanțelor competente o marjă de apreciere în această privință, în măsura în care această dispoziție urmărește obiective legate de protecția consumatorilor [37].

56. Cu privire la acest din urmă aspect, amintim doar că, în prezenta cauză, instanța de trimitere consideră, spre deosebire de guvernul spaniol în observațiile sale orale, că LOCM are drept obiectiv în special protecția consumatorilor, ceea ce, după părerea noastră, reiese efectiv din expunerea de motive a acestei legi [38].

57. Pentru a statua după cum s-a indicat mai sus, Curtea a amintit mai întâi că, întrucât Directiva 2005/29 efectuează o armonizare completă a normelor privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori, statele membre nu pot să adopte, astfel cum prevede expres articolul 4 din aceasta, măsuri mai restrictive decât cele definite de directivă, nici măcar pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor [39].

58. Curtea a subliniat în continuare că articolul 5 din directiva menționată prevede criteriile care permit să se stabilească împrejurările în care trebuie să se considere că o practică comercială este neloială și, prin urmare, interzisă. Ea a adăugat că Directiva 2005/29 stabilește în anexa I o listă exhaustivă de 31 de practici comerciale care, în conformitate cu articolul 5 alineatul (5), sunt considerate neloiale „în orice situație”, de unde rezultă, după cum se precizează în considerentul (17) [40], că numai respectivele practici pot fi considerate neloiale fără a face obiectul unei evaluări de la caz la caz, în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9 din această directivă [41].

59. În sfârșit, ea a arătat că practicile care constau în a oferi spre vânzare sau a vinde bunuri în pierdere nu figurează în anexa I la Directiva 2005/29 și că, în consecință, ele nu pot fi interzise „în orice situație”, ci ar putea fi interzise numai în urma unei analize specifice care să permită stabilirea caracterului neloial al acestora [42].

60. La fel ca Europamur și Comisia, considerăm că acest raționament și concluzia care decurge din acesta pot fi pe deplin transpuse în prezenta cauză. În ceea ce privește dispoziția națională în discuție în litigiul principal, și anume articolul 14 din LOCM, din decizia de trimitere reiese că acesta are drept efect interzicerea în mod general a vânzărilor în pierdere, fără să fie necesar – pentru autoritatea competentă să sancționeze contravenienții – să stabilească caracterul „neloial” al operațiunii comerciale vizate în raport cu criteriile enunțate la articolele 5-9 din Directiva 2005/29 [43]. Or, o astfel de interdicție este contrară cerințelor din această directivă, potrivit jurisprudenței menționate mai sus a Curții [44].

37 A se vedea Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154, punctele 30 și 31).

38 A se vedea de asemenea punctele 11 și 38 din prezentele concluzii.

39 A se vedea în special Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, EU:C:2010:660, punctul 30), Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154, punctul 24), precum și Hotărârea din 10 iulie 2014, Comisia/Belgia (C-421/12, EU:C:2014:2064, punctul 61).

40 Conform acestui considerent, includerea în această anexă a unei „liste complete” de „practic[i] comerciale neloiale în toate situațiile” permite să se „[asigure] o securitate juridică mai mare”.

41 A se vedea Hotărârea din 23 aprilie 2009, VTB-VAB și Galatea (C-261/07 și C-299/07, EU:C:2009:244, punctul 56 și urm.), Hotărârea din 17 ianuarie 2013, Köck (C-206/11, EU:C:2013:14, punctul 35 și urm.), Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154, punctele 25-28), Hotărârea din 3 aprilie 2014, 4finance (C-515/12, EU:C:2014:211, punctul 30 și urm.), precum și Ordonanța din 8 septembrie 2015, Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560, punctul 38 și urm.).

42 A se vedea Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154, punctul 29).

43 În cuprinsul primei sale întrebări, instanța de trimitere subliniază caracterul automat al acestei interdicții. A se vedea de asemenea punctele 30-32 și 50 din prezentele concluzii.

44 A se vedea punctele 55-59 din prezentele concluzii.

61. În ceea ce privește impactul potențial al excepțiilor de la această interdicție care sunt prevăzute de dispoziția națională în litigiu, impact avut în vedere în a doua întrebare preliminară [45], este suficient să se constate că cele două motive de derogare care figurează la articolul 14 *in fine* din LOCM [46], de care autoritățile competente și instanțele spaniole pot ține cont pentru a scuti de sancțiune autorul unei vânzări în pierdere care se prevalează de acestea, sunt întemeiate pe criterii care nu se numără printre cele prevăzute la articolele 5-9 [47], în condițiile în care Directiva 2005/29 efectuează o armonizare exhaustivă în materie [48].

62. În plus, considerăm că inversarea sarcinii probei care este determinată de această dispoziție națională [49] nu este conformă cu regimul introdus de Directiva 2005/29, care identifică o serie de practici comerciale care pot fi considerate „neloiale” în toate situațiile și care stabilește condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca autoritățile competente să poată califica și sancționa practicile care nu sunt incluse în această listă [50].

63. Astfel, după cum subliniază Comisia, Curtea a statuat deja că excepțiile specifice care permit neaplicarea unei interdicții generale a unei practici, care sunt prevăzute de legislația unui stat membru „din cauza naturii lor limitate și predefinite, nu pot să înlocuiască analiza, care trebuie să fie realizată în mod necesar în raport cu situația de fapt din fiecare speță, a caracterului «neloial» al unei practici comerciale în lumina criteriilor prevăzute la articolele 5-9 din Directiva [2005/29], atunci când este vorba […] despre o practică care nu este menționată în anexa I la directivă” [51].

64. În același sens, Curtea a declarat ireconciliabilă cu regimul instituit de Directiva 2005/29 o reglementare națională în temeiul căreia practica comercială se analizează sub aspectul caracterului său neloial numai după aplicarea interdicției prevăzute pentru nerespectarea obligației de a obține o autorizație prealabilă, pentru motivul că această practică este astfel, „din cauza naturii sale și în special din cauza factorului timp care îi este inerent, lipsită de orice sens economic pentru comerciant” [52]. Astfel, este imperativ ca analiza *in concreto* a caracterului neloial al unei practici să preceadă recurgerea la o eventuală sancțiune, cu excepția cazurilor menționate în mod expres în anexa I la directiva menționată.

65. În consecință, apreciem că Directiva 2005/29 trebuie interpretată în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal.

45 Instanța de trimitere observă că astfel de motive de derogare de la interdicția privind vânzările în pierdere nu erau, dimpotrivă, prevăzute de legislația belgiană în discuție în cauza în care s-a pronunțat Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium (C-343/12, EU:C:2013:154).

46 Amintim că, în temeiul acestei dispoziții, un comerciant acuzat că a încălcat interdicția de a vinde în pierdere poate evita sancțiunea la care este expus fie prin demonstrarea faptului că vânzarea în pierdere avea drept scop alinierea prețurilor sale la cele ale unuia sau ale mai multor concurenți care îi pot afecta semnificativ vânzările, fie prin invocarea faptului că produsele în cauză sunt articole perisabile ajunse aproape de expirarea termenului de valabilitate.

47 Astfel, nici necesitatea de a alinia prețurile la cele ale concurenților, nici natura perisabilă a produselor care fac obiectul vânzării în cauză nu sunt menționate la aceste articole din Directiva 2005/29.

48 Cu privire la natura armonizării realizate de această directivă, a se vedea în special Concluziile avocatului general Trstenjak prezentate în cauzele conexate VTB-VAB și Galatea (C-261/07 și C-299/07, EU:C:2008:581, punctul 74 și urm.).

49 A se vedea punctele 30-32 din prezentele concluzii.

50 În această privință, Europamur arată, în mod întemeiat, că sarcina probei care constă în obligația de a stabili caracterul neloial al comportamentului reproșat, și anume o faptă negativă, nu este prevăzută de Directiva 2005/29 și constituie o măsură mai restrictivă decât cele stabilite în aceasta din urmă și, prin urmare, este contrară articolului 4 din directivă.

51 Hotărârea din 23 aprilie 2009, VTB-VAB și Galatea (C-261/07 și C-299/07, EU:C:2009:244, punctul 64 și urm.), precum și Concluziile avocatului general Trstenjak prezentate în cauzele conexate VTB-VAB și Galatea (C-261/07 și C-299/07, EU:C:2008:581, punctul 84 și urm.). A se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea di n 11 martie 2010, Telekomunikacja Polska (C-522/08, EU:C:2010:135, punctele 31 și 33).

52 A se vedea Hotărârea din 17 ianuarie 2013, Köck (C-206/11, EU:C:2013:14, punctul 48 și urm.).

V. Concluzie

66. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia (Tribunalul Provincial de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia, Spania) după cum urmează:

„Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului («Directiva privind practicile comerciale neloiale») trebuie interpretată în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care interzice în mod general oferirea spre vânzare sau vânzarea în pierdere și care prevede motive de derogare de la acest principiu întemeiate pe criterii care nu sunt prevăzute de această directivă.”